

Essai пам'яті професора Волощука Володимира Михайловича

Звісно важливо, де ти навчався, але найважливіше, хто тебе вчив і з ким тобі пощастило працювати. Нам пощастило! Навчаючись в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка, доля подарувала нам зустріч з нашим Вчителем — професором, доктором фізико-математичних наук **Володимиром Михайловичем Волощуком**.

На жаль, 19 квітня 2021 р. на 84-му році життя Володимира Михайловича не стало.

Народився Волощук Володимир Михайлович 02 квітня 1938 р. у с. Давидківці Чортківського р-ну, Тернопільської області. Повоєнне дитинство було бідним і складним, батько загинув на війні, а мама — проста жінка, намагалася вижити і виростити сина. Ще в школі у хлопчика виявилася здатність до фізики і математики, він успішно навчався і школу закінчив раніше. У 16 років вступив до Львівського університету ім. Івана Франка на кафедру теоретичної фізики фізичного факультету. Але через активну проукраїнську діяльність його було відраховано після 3-го курсу. Як кажуть, пощастило, що це було

вже наприкінці 1950-х років і тому його лише відправили працювати слюсарем на Львівський електроламповий завод, а не до табору за 58 статтею. Через три роки під час «відлиги» він повернувся до університету і в 1962 р. отримав диплом фізика. З 1962 по 1965 р. Володимир Михайлович працював техніком у Львівському філіалі Інституту геофізики, старшим інженером Криворізького інституту «МДІметалург-вентиляції» та викладачем фізики і математики Криворізького педінституту.

Представляючи результати своїх досліджень на різних наукових платформах (конференціях, семінарах), В.М. Волощук привернув до себе увагу і у 1965 р. був запрошений до Обнінського філіалу Інституту прикладної геофізики (згодом Інститут експериментальної метеорології та НПО «Тайфун»), де пройшов шлях від молодшого наукового співробітника до заступника директора з наукової роботи. У 1966 р. він захистив кандидатську дисертацію (фізико-математичні науки) з теорії інерційного захоплення та аспірації атмосферних аерозолів, а у 1974 р. — докторську дисертацію з проблеми фізико-хімічної трансформації атмосферних аерозолів (кінетична теорія коагуляції), у 1986 р. йому було присвоєно вчене звання професора за спеціальністю «геофізика».

Волощук В.М. — відомий науковий організатор союзного рівня, провідний науковець у напрямках розвитку теорії фізико-хімічної трансформації, турбулентної дифузії та перенесення атмосферних аерозолів, а також фізичної теорії клімату та напівемпіричної теорії трансформації зональних і регіональних кліматичних по-

Citation: Essai in memory of Professor Voloshchuk Volodymyr Mykhailovych. (2023). *Geofizicheskiy Zhurnal*, 45(2), 147—148.

Publisher Subbotin Institute of Geophysics of the NAS of Ukraine, 2023. This is an open access article under the CC BY-NC-SA license (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>).

лів. В 70—80-х роках він був співкоординатором радянсько-американського проекту «Форми та шляхи міграції пестицидів», керівником Робочої групи зі зв'язків з країнами ЕСКАТО з проблем тропічної метеорології (Монголія, В'єтнам, Таїланд, Індія, Куба), брав участь в організації і науковому забезпеченні досліджень радянсько-кубінської та радянсько-в'єтнамської спільних лабораторій, був серед організаторів радянсько-американського літакового та корабельного експерименту з проблеми тайфунів. Також в ці роки він був членом Міжнародної комісії з фізики хмар та атмосферних аерозолів (МАМФА) і членом Групи експертів зі змін клімату Комісії атмосферних наук Всесвітньої метеорологічної організації (ВМО).

У 1989 р. Володимир Михайлович остаточно повертається до України і спочатку працює завідувачем Київської лабораторії математичного моделювання перенесення атмосферних аерозолів Обнінського НВО «Тайфун», а у 1991—2003 рр. очолює кафедру метеорології та кліматології Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Протягом 1994—1996 рр. він був директором Українського науково-дослідного гідрометеорологічного інституту, а згодом (2003—2020 рр.) — головним науковим співробітником відділу фізики атмосфери цього ж Інституту.

Професором Волощуком В.М. опубліковано понад 250 наукових праць, з них 9 монографій, зокрема три найвідоміші з аерозольної тематики (Волощук В.М. «Введение в гидродинамику грубодисперсных аэрозолей», 1971; Волощук В.М., Седунов Ю.С. «Процессы коагуляции в дисперсных системах», 1975; Волощук В.М. «Кинетическая теория коагуляции», 1984). Слід зазначити, що його монографія «Введение в гидродинамику грубодисперсных аэрозолей» у Національній бібліотеці імені В.І. Вернадського знаходиться в секторі підручної літератури, як така, яку найбільше замовляють.

Багато учнів професора Волощука зараз працюють у різних престижних Університетах світу. Група студентів та аспірантів утворилася навколо професора і в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка. З аерозольної тематики найбільш активно з професором Волощуком співпрацювали Олександр Куприянчук, Богдан Гургула, Олег Скринник, а з кліматичної — Інна Дорошенко, Світлана Бойченко, Надія Майданович (Сердюченко).

Своїм учням Володимир Михайлович запам'ятався мудрим справедливим наставником, цікавим співрозмовником та оповідачем. Його лекції були досить складними, але водночас зрозумілими та доступними. Списана формулами дошка, мнемонічні правила, щоб краще запам'ятовувалося ... Творча наукова співпраця з ним супроводжувалася відчуттям потужної синергії розумових зусиль і дружньої атмосфери. Він завжди вмів надихнути, мотивувати, дати безцінні поради та підтримати у скрутний момент.

Пам'ятаємо, як ми пишалися Професором після його доповідей на конференціях, слухаючи схвальні відгуки фахівців про його критичний розум, високий інтелект і обізнаність у своїй справі. До Володимира Михайловича ми так і зверталися — Професоре. Інтелектуал, зі своїм стилем, завжди в класичному костюмі, довге срібно-біле волосся, книжка, філіжанка з кавою та цигарка ... Таким ми Вас і запам'ятали. Дякуємо за науку! Світла пам'ять Вам ПРОФЕСОРЕ!

С. Бойченко, Н. Майданович, О. Скринник

Р.С.: Наші статті О. Скринника, С. Бубіна «Чисельне моделювання формування радіоактивного забруднення України після Чорнобильської катастрофи: вплив вхідних метеорологічних даних на невизначеність результату» та S. Boychenko, N. Maidanovych «Semi-empirical model of the spatiotemporal surface temperature distribution on the plain part of Ukraine» ми присвячуємо професору В.М. Волощуку.